

FUNDACJA GENERAL ELZBIETY ZAWACKIEJ
Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
oraz Wojskowej Służby Polek
87-100 Toruń, ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 65 22 186
e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacka.pl
NIP 956 16 25 127; REGON 870502736
KRS 00000 41692
Nr r-ku 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

*zabroenie bezleci 2. 12. '10
AK*

Serżant Welker

87-100 Toruń

V J

**poza Pom.
Warszawa AK
#Strehl Leon Kazimierz
ps. „Feliks”**

M: 1572/2503 Pom.

SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI

Strehl Leon Kazimierz

J:W-1542/2503 Pom.

poza Pom. Warszawa AK

I./1. Relacja k. 3 s. 1-3

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora —

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relację —

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ... —

IV. Korespondencja

1). dot. relatora k. 1 s. 1

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. —

VI. Fotografie brak

1/1 Relacja - Strehl Leon Maximierz:

1. Biogram - relacja autorstwa Lesława
Wetkera, mpis, kserokop. k. 3 s. 1-3

311 A

Leon Kazimierz STREHL (1891-1960), działacz niepodległościowy, dr medycyny, oficer WP i AK, jeniec hitlerowski, działacz PCK

Leon K. Strehl s. Kazimiery z d. Czarlińskiej i Władysława, urodził się 6 sierpnia 1891 r. w Czarnicach (pow. Człuchów). W latach 1901-1911 był uczniem poznańskiego Gimnazjum Fryderyka Wilhelma, w którym od roku 1905 należał do Towarzystwa Tomasza Zana. Był też organizatorem skautingu. Po maturze rozpoczął studia medyczne na Uniwersytecie w Monachium, skąd po roku przeniósł się do Lipska. Tu był członkiem Związku Młodzieży Polskiej „Zet” i organizatorem oraz instruktorem sekcji wojskowej tajnej „Grupy narodowej”. 1 października 1913 r. został na pół roku wcielony do 7 pułku piechoty saskiej. Po odbyciu tej służby kontynuował studia, które przerwała I Wojna Światowa i 18 września 1914 r. został zmobilizowany, jako podlekarz w dywizjonie artylerii konnej nr 5. 6 grudnia 1915 r. przeniesiony do rezerwowego szpitala polowego nr 118. 12 grudnia rok później został mianowany podporucznikiem lekarzem. Od 11 maja 1917 r. do 4 grudnia 1918 r. był lekarzem dyonu w 97 p. art. polowej. Po demobilizacji kontynuował studia w Berlinie, gdzie też udzielał się w organizacjach polskich. Rewolucja w Niemczech spowodowała, że po raz kolejny przerwał studia.

Wybuchło Powstanie Wielkopolskie i 18 stycznia 1919 r. wstąpił do armii wielkopolskiej. Skierowany na front, od 24 stycznia do 27 lutego był podlekarzem na odcinku Śmigiel w „Grupie Leszno” (za co w późniejszym okresie został odznaczony Krzyżem Walecznych), a w okresie 7 maja - 26 sierpnia pełnił funkcję lekarza III baonu 11 p. strzelców wielkopolskich. W tym czasie, 20 czerwca został mianowany podporucznikiem (ze starszeństwem od 1 stycznia 1906 r.) i oddelegowany celem ukończenia studiów. Dyplom uzyskał 30 lipca 1919 r. na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu w Warszawie. 1 września został adiutantem w Departamencie Sanitarnym w Poznaniu, a 15 listopada działu sanitarnego D.O. Poznań, gdzie w Szpitalu Okręgowym odbywał staż podyplomowy. 3 lutego 1920 r. awansowany do stopnia porucznika, a 24 września kapitana. Wziął udział w III Powstaniu Śląskim. 15 grudnia 1921 r. został I referentem w Szefostwie Sanitarnym D.O.K. VII w Poznaniu, a od 1 czerwca 1922 r. i starszym ordynatorem oddziału wewnętrznego w poznańskim Szpitalu Okręgowym. Miesiąc wcześniej, 3 Maja mianowany majorem (ze starszeństwem od 1 czerwca 1919 r.). Pracę w szpitalu wykorzystywał i na doksztalcanie, i 24 marca 1923 r., również w Warszawie uzyskał stopień doktora. W latach 1922-1924 był członkiem Wydziału Lekarskiego Polskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. 10 września 1925 r. na krótko trafił do Torunia, skąd 18 grudnia powrócił do Poznania, na stanowisko dowódcy 7 baonu sanitarnego. W czasie 20 października - 31 grudnia 1926 r. ukończył kurs doskonalenia dla oficerów lekarzy. 31 października 1927 r. został przeniesiony do Kadry oficerów służby zdrowia z równoczesnym przydziałem do 7 Okręgowego Szefostwa Sanitarnego, na stanowisko referenta ogólnego. 28 stycznia 1928 r. otrzymał awans do stopnia podpułkownika (ze starszeństwem od 1 stycznia). 13 stycznia dwa lata później objął w zastępstwie funkcję Szefa Okręgowego Sanitariatu O.K. VII i ponownie dowództwo 7 Bat. Sanitarnego. W roku 1933 był pomocnikiem komendanta 7 Szpitala Okręgowego i komendantem Kadry zapasowej. 14 stycznia 1934 r. był uczestnikiem poznańskiego zjazdu niepodległościowców.

W kwietniu 1934 r. przeniesiony na stanowisko komendanta 8 Szpitala Okręgowego w Toruniu (zamieszkał przy ul. Sienkiewicza 11), od 1 stycznia 1935 r. w stopniu pułkownika. Potem był także szefem Sanitarnym D.O.K. VIII.

Od połowy lat dwudziestych związany z Czerwonym Krzyżem. Początkowo prawdopodobnie w Kole przy VII Szpitalu Okręgowym w Poznaniu. 2 kwietnia 1927 r. wszedł do Komitetu Oddziału P.C.K. Poznań Miasto, do Sekcji Sanitarno-Mobilizacyjnej,

31/1/2

a 21 tm. „jako łącznik z ramienia władzy wojskowej” i do Komitetu Oddziału Poznańskiego. W końcu tr. podjął współpracę w Komisji Wystawowej P.C.K. Powszechnej Wystawy Krajowej. 28 października 1929 r. wszedł do Komitetu Okręgu Wielkopolskiego P.C.K. W roku 1930 był w Komisji pogotowia sanitarnego Okręgu Wielkopolskiego P.C.K. - organizował i prowadził szkolenia drużyn ratowniczych oraz organizował zakup potrzebnego im sprzętu. W roku 1931 został członkiem Komitetu i członkiem Zarządu Okręgu Wielkopolskiego P.C.K. Po przeniesieniu do Torunia włączył się w prace Okręgu Pomorskiego P.C.K. został członkiem Komitetu Okręgowego i w latach 1934-1936 pełnił w jego Zarządzie funkcję wiceprezesa, będąc odpowiedzialnym za szkolenie drużyn ratowniczo-drogowych oraz tworzył sieć punktów tegoż ratownictwa. Odpowiadał też za propagandę. W roku 1937 był szefem zaopatrzenia w Zarządzie Okręgu.

17 listopada 1937 r. nastąpiło przeniesienie na stanowisko Szefa Sanitarnego D.O.K. I w Warszawie, na którym pozostawał do września 1939 r. Po wybuchu wojny powierzono mu stanowisko Szefa Sanitariatu Armii „Warszawa”. Po kapitulacji objął komendę I Wojskowego Szpitala Okręgowego. W czasie całej kampanii z obowiązków wywiązywał się, jak zawsze, wzorowo i w dowód uznania d-ca Armii gen. J. Rómmel uhonorował go Krzyżem Srebrnym Orderu Virtuti Militari. 1 października został wzięty do niewoli niemieckiej. Do 11 tm. przebywał w obozie przejściowym w Skierniewicach, a potem do 31 marca 1940 r. w Szpitalu Mokotowskim (Okręgowym), gdzie niósł pomoc rannym i chorym żołnierzom oraz obrońcom Warszawy. 1 kwietnia 1940 r. został dyrektorem szpitali: Ujazdowskiego i Maltańskiego, ale i praktykował jako dermatolog. 1 lipca 1942 r., jako „Feliks”, zaprzysiężony w Armii Krajowej. Rok później został szefem Sanitariatu Komendy Głównej AK. Po wybuchu Powstania Warszawskiego w sierpniu 1944 r. koordynował pracę szpitali powstańczych, a potem organizował ich ewakuację. Sam był (po ewakuacji Woli 5 sierpnia) komendantem powstańczego Szpitala Maltańskiego przy ul. Senatorskiej 38 i 42, który sprawnie ewakuował 14 sierpnia, wraz z ok. 200 rannymi. Potem w Śródmieściu kierował Szpitalem Ujazdowskim. Wszystkie te działania spowodowały, że po raz drugi został odznaczony Krzyżem VM. Po kapitulacji Powstania znalazł się 13 października w Stalagu IV B Mühlberg-Reserve Lazarett w Zeithain, gdzie był komendantem szpitala jenieckiego - początkowo pustych i zapluskwionych baraków. Z obozu został wyzwolony w kwietniu 1945 r., ale pozostał w nim jako ordynator polskiego oddziału w sowieckim szpitalu wojennym. Oddział ten prowadził do 12 sierpnia, kiedy to pod patronatem PCK, udało mu się, wraz z chorymi i personelem, ewakuować szpital do Torunia. 120.-łóżkowy szpital umieszczono na ul. Żeglarskiej 8, a płk dr Strehl od 15 tm. nadal był jego komendantem. Zorganizował tu też farmę rolniczą dla inwalidów.

1 marca 1946 r. został powołany do Wojska Polskiego, w którym powierzono mu szefostwo wydziału lecznictwa w Departamencie Służby Zdrowia MON, ale i praktykował jako lekarz skórny. Nie zapomniał o Toruniu, bywał tu i utrzymywał kontakty z tutejszym Czerwonym Krzyżem. 3 września 1951 r. (po zawale serca) został zdemobilizowany i oddany do dyspozycji ministra zdrowia, który 1 października powierzył mu p.o. wicedyrektora Instytutu Hematologii, skąd 1 listopada przeszedł do pracy w Zarządzie Głównym PCK, na stanowisko kierownika wydziału - Sekcji Przesposobienia Sanitarnego. 1 lutego 1952 r. został zatrudniony na stałe, jako Kierownik Działu Przesposobienia Sanitarnego Dorosłych i Kierownik Wydziału Organizacyjnego. 1 lipca tr. przeszedł na kierownictwo do Wydziału Organizacji Drużyn i Posterunków Sanitarnych w Dziale, którym do tej pory kierował. 27 marca 1953 r. został oddelegowany, jako przedstawiciel PCK, do Społecznej Komisji Kontroli Lekarskiej przy Głównym Komitecie Kultury Fizycznej. Miesiąc później ZG PCK zatwierdził wniosek Działu Kadr o nadanie Odznaki Honorowej II° „za duży wkład w pracy w realizacji planów PCK za rok 1952.” 1 stycznia 1954 r. powrócił do Działu Przesposobienia Sanitarnego. Rok później został zastępcą Kierownika Działu Organizacyjno-

5/11/3

Szkoleniowego, a dwa lata później i Kierownikiem Sekcji Przystosowania Sanitarnego. 1 września 1958 r. nastąpiła ostatnia zmiana stanowiska pracy - został Kierownikiem Działu Oświaty i Przystosowania Sanitarnego.

17 października 1957 r. Minister Zdrowia nadał doktorowi II° specjalizacji z zakresu Organizacji Ochrony Zdrowia.

Zmarł 1 września 1960 r. w Warszawie.

Za działalność niepodległościową, zasługi wojenne i wojskowe oraz w pracy zawodowej i społecznej był odznaczony: dwukrotnie Orderem Virtuti Militari V kl. (29 IX 1939, 29 VIII 1944), Krzyżem Niepodległości (28 XII 1933), Orderem Odrodzenia Polski IV kl. (10 XI 1938), Orderem Odrodzenia Polski V kl. (4 VI 1959), dwukrotnie Krzyżem Walecznych (nr 22321 - 1921, IX 1939), Medalem Niepodległości (1932), Złotym Krzyżem Zasługi z Mieczami, dwukrotnie Złotym Krzyżem Zasługi (1931, 1954), Srebrnym Krzyżem Zasługi (30 IX 1929), Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym, Krzyżem Armii Krajowej, Medalem Pamiątkowym Za Wojnę 1918-1921 (1928), Medalem Dziesięciolecia Odzyskania Niepodległości (1928), Srebrnym i Brązowym Medalem Za Długoletnią Służbę (1938), czterokrotnie Medalem Wojska, Medalem Za Warszawę, Medalem Zwycięstwa i Wolności, Medalem X-lecia PL (17 I 1955), Odznaką Honorową „Za wzorową pracę w Służbie Zdrowia” (1956), dwukrotnie Odznaką Honorową PCK II° (1934 i nr 2432 - 1 V 1953) i licznymi pochwałami, oraz sowieckim Medalem „Za pobiędu” (1945).

29 października 2009 r., na wniosek Komisji Historycznej-Pamięci Narodu Okręgu Toruń ŚZŻAK, Rada Miasta nadała jego imię jednej z ulic Torunia (uchwała nr 665/09).

Źródła: Centralne Archiwum Wojskowe,teczka Ap 3215; „Nowości” z 1 X 2001; Archiwum ZG PCK - akta osobowe (w tym i zyciorys) oraz Protokół Nr 9 z posiedzenia Prezydium ZG P.C.K. z dn. 28.IV. 1953 roku; Marcin Paluszkiwicz i Jerzy Szews „Słownik biograficzny członków tajnych towarzystw gimnazjalnych w Wielkim Księstwie Poznańskim 1850-1918”, Poznań 2000; „125lat Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk”, Warszawa-Poznań 1982; „Sprawozdanie z działalności Polskiego Czerwonego Krzyża Oddział Miasto Poznań za czas od 1 stycznia do 31 grudnia 1927 roku”, Poznań 1928 oraz „Sprawozdanie...” za rok 1928; „Sprawozdanie z działalności Polskiego Czerwonego Krzyża Okręgu Wielkopolskiego oraz Oddziału Miasto Poznań za czas od 1 stycznia do 31 grudnia 1929 roku”, Poznań 1930 oraz „Sprawozdania” z lat 1930-1933; „Sprawozdanie Okręgu Pomorskiego P.C.K. za rok 1936”, Toruń 1937 oraz „Sprawozdanie ... za rok 1937”, Toruń 1938; „Monitor Polski” nr 258 z 10 XI 1938; Stefan Wojtkowiak „Lancet i karabin. Dzieje szkolnictwa medycznego w Wojsku Polskim”, Warszawa 1973; Stanisław Bayer „Służba Zdrowia Warszawy w walce z okupantem 1939-1945”, Warszawa 1985; Andrzej Kunert „Słownik biograficzny konspiracji warszawskiej 1939-1944”, Warszawa 1987; „Okupacja i medycyna”, Warszawa 1979; „Verzeichnis der Mitglieder der Heilberufe im Generalgouvernement”, Krakau (Kraków) 1944; Hanna Odrowąż-Szukiewicz „Powszednie dni niepowszednich lat”, Warszawa 1984; Lesław J. Welker „To już tyle lat”, Toruń 2000; Księga adresowa m. Torunia 1936; „Rocznik lekarski”, Warszawa 1948

Lesław J. Welker
(Lesław Welker)

IV/1. Korespondencja: dot. Strzcha Leone

1. List do Fundacji do autora
biogramu - podpisanie, kserokop.
oryg.

h. 1 s. 1

**FUNDACJA
GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ**
ARCHIWUM I MUZEUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ
ORAZ WOJSKOWEJ SŁUŻBY POLEK

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUŃ • UL. PODMURNA 93 • TEL. 0048 56 65 22 186
www.um.torun.pl/AK, www.zawacka.pl, fapak@wp.pl

KONTO: 87 1000 1502 0001 0001 5002 0244 • KRS 00000 41692

Pan
Lesław Welker
ul. Krasieńskiego 63 A/ 2
87-100 Toruń

Szanowny Panie !

Bardzo serdecznie dziękuję za przekazanie naszemu Archiwum opracowanych przez Pana biogramów lekarzy, żołnierzy AK, których los związał także z naszym miastem. Biogram płk. Leona Strahla został opatrzony sygnaturą M:1572/2503 Pom., dr. Zygmunta Gilewicza M: 1573/2504 Pom.

Dziękuję za współpracę. Czy istnieje możliwość zdobycia zdjęć obu lekarzy?

Łączę pozdrowienia i wyrazy szacunku.

Z poważaniem

Elżbieta Skerska dokumentalistka

Strehl Leon
M.

